

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างตระหนักดีว่า สภาพสิ่งแวดล้อมรอบตัวและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติถูกทำลายเลวร้ายลงทุกขณะ อันเนื่องมาจากจำนวนประชากรโลกที่ทวีจำนวนมากขึ้น ตลอดจนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณการผลิต การบริโภค ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการ ล้วนแล้วแต่นำไปสู่การใช้ทรัพยากรจำนวนมากมหาศาลอย่างฟุ่มเฟือย เพื่อนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต ในขณะที่เดียวกันของเสียจำนวนมากที่ปล่อยออกจากกระบวนการผลิต ก่อให้เกิดความเสื่อม ซึ่งส่งผลต่อเนื่องถึงชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์เราอีกต่อหนึ่ง

ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นสามารถยืนยันได้จากปรากฏการณ์ต่างๆ อาทิ ภาวะเรือนกระจกที่ทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น น้ำแข็งบริเวณขั้วโลกเหนือและใต้ละลาย ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ก่อให้เกิดสภาวะน้ำท่วมบริเวณชายฝั่งทะเลรอบโลก นอกจากนี้ยังมีปัญหาฝนกรด น้ำในมหาสมุทรเน่าเสีย เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544) ซึ่งปัญหาดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขโดยลำพังประเทศใดประเทศหนึ่ง ดังนั้น แนวทางการอนุรักษ์และการทะนุบำรุงสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงขีดจำกัดของสภาพแวดล้อม มาตรการอนุรักษ์พลังงาน การจัดตั้งสถาบันที่รับผิดชอบ จึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องกระทำและศึกษาวิจัย

ในขณะที่ประเทศไทยเองก็กำลังเผชิญหน้ากับปัญหาสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ปัจจัยส่วนหนึ่งมาจากจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในเวทีการแข่งขันระดับโลก กระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าวมาจากแผนนโยบายพัฒนาประเทศไทยได้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง 8 ฉบับ ที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจเป็นด้านหลัก ภายใต้แนวทางทุนนิยมอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจตลาดเสรี (พลเดช ปิ่นประทีป, 2542)

ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศในห้วงเวลาของแผนพัฒนาฉบับท้ายๆ ในด้านหนึ่งได้บดบังปัญหาวิกฤตทางสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร สังคมและวัฒนธรรมที่สะสมตัวมากขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ประเทศไทยตลอดจนประชาคมโลกและองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ

และเอกชนต่างพยายามหามาตรการและกลยุทธ์ที่จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและรักษา
ดูแลสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ โดยมีเป้าประสงค์ที่สำคัญคือความยั่งยืนของระบบนิเวศและเพื่อความเป็น
สังคมอย่างยั่งยืนของมนุษยชาติ (Sustainable Society)

มาตรการหนึ่งที่อยู่ในความสนใจและกำลังเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง คือ **มาตรฐาน
การจัดการสิ่งแวดล้อม หรือ ISO 14000 (Environmental Management System)** เป็นระบบ
มาตรฐานสากลที่องค์กรอิสระชื่อ The International Organization for Standardization ได้กำหนด
มาตรฐานไว้ ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยคณะกรรมการด้านเทคนิค 207 (Technical Committee, TC 207)
จากการประชุมที่กรุงริโอ เดอ จานโร ประเทศบราซิล ปี พ.ศ. 2535 เรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโลก
มีผู้นำจากประเทศต่าง ๆ ในโลกเข้าร่วมประชุมมากที่สุดในการวัดการันรวม 179 ประเทศ และ
เรียกการประชุมครั้งนี้ว่า **Earth Summit** หรือ เรียกอย่างเป็นทางการว่า “การประชุมสหประชาชาติ
ว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา” (**The United Nation Conference on Environment and
Development: UNCED**) ซึ่งที่ประชุมในครั้งนั้นได้มีการลงนามและรับรองเอกสารสำคัญ 5 ฉบับ คือ

1. ปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา
(The Rio Declaration on Environment and Development)
2. แผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) เป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงาน
ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ
สิ่งแวดล้อม
3. คำแถลงเกี่ยวกับหลักการในเรื่องป่าไม้ (Statement of Principles on Forests)
4. กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
(UN Framework Convention on Climate Change)
5. อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ
(Convention on Biological Diversity)

ในแผนปฏิบัติการ 21 หรือ Agenda 21 ได้กล่าวไว้ว่า ประชากร การบริโภค และ
เทคโนโลยี เป็นพลังผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ Agenda 21
ยังได้เสนอแนวทางต่าง ๆ เพื่อการต่อสู้กับความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ และ
อากาศ ตลอดจนการต่อสู้กับความยากจน การแก้ไขการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย

ในส่วนของ ISO14001 เป็นอนุกรมมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่ง
เป็นส่วนหนึ่งของอนุกรมมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14000 เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้
องค์กรสามารถควบคุมการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีระบบ เป็นการจักระบบโครงสร้าง
องค์กร ระเบียบปฏิบัติ กระบวนการ เทคโนโลยี และทรัพยากร เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรให้เกิด

ประโยชน์สูงสุด ลดปริมาณของเสีย รวมถึงการลดค่าใช้จ่ายในการบำบัดของเสีย และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ถึงแม้องค์กรนั้น ๆ จะมีระบบการจัดการอื่น ๆ ก็ยังสามารถประยุกต์เข้าไปใช้ในส่วนหนึ่งของระบบได้ (สุเทพ ชีรศาสตร์, 2540)

การดำเนินการดังกล่าวจะมีผลในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งระบบส่งผลดีในระยะยาว หากองค์กรต่างๆ สามารถปรับกลยุทธ์ในการบริหารงานโดยการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ในเชิงรุกแล้ว ย่อมได้เปรียบคู่แข่งทางการค้า เพราะนอกจากจะได้รับประโยชน์ทางตรง คือ การลดการใช้ทรัพยากร ลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดมลพิษ ลดความเสี่ยงภัยที่จะเกิดต่อชุมชนรอบๆ แล้วยังได้รับประโยชน์ทางอ้อม คือ สัมพันธภาพที่ดีต่อประเทศ สื่อมวลชน ลูกค้า ชุมชน ได้เป็นผู้นำด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยรัฐบาลเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจในลักษณะการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ได้กำหนดให้มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม: ISO 14000 เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ ดังปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-พ.ศ. 2544) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2538 แต่งตั้งคณะกรรมการรับรองสาขาสิ่งแวดล้อม ภายใต้คณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการรับรองระบบงานด้านมาตรฐาน (The Thai National Accreditation Council หรือ NAC) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานและมีผู้บริหารระดับสูงทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นกรรมการรวมทั้งสิ้น 29 คน และเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2542 สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (สมอ.) ได้ถ่ายโอนงานรับรองระบบ ISO 14000 ให้แก่สถาบันรับรองมาตรฐาน ISO และมาตรฐานอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานด้านมาตรฐาน (วัลลिया นีวาทวงศ์, 2544)

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการรับรองระบบงานด้านมาตรฐาน (NAC) มีอำนาจหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายการดำเนินการด้านมาตรฐานของประเทศ โดยให้การรับรองหรือเพิกถอนหน่วยงานเพื่อการปฏิบัติการด้านการมาตรฐาน ดำเนินการเพื่อให้บรรลุการยอมรับร่วมกันในผลการตรวจสอบ และการรับรองกับนานาชาติที่เป็นคู่ค้า โดยมีการรับรองระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นกิจกรรมหลัก ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้เร่งรัดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการจัดฝึกอบรมแก่ผู้เกี่ยวข้อง และเจ้าของธุรกิจอุตสาหกรรมในเรื่องมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม: ISO 14000

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ร่วมมือกับสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ได้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการป้องกันปัญหามลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ปัจจุบันได้

จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมทั่วประเทศรวมจำนวน 29 แห่ง ซึ่งการบริหารจัดการนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้กำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งผู้ประกอบการที่อยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมจะต้องยึดถือปฏิบัติตามตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 โดยมีนิคมที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14001 จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางพลี นิคมอุตสาหกรรมแปลงยาว นิคมอุตสาหกรรมบ้านหว้า นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร นิคมอุตสาหกรรมบ่อวิน นิคมอุตสาหกรรมตะวันออก นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด ท่าเรือ และนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ (www.ieat.go.th/thai/iso1.htm, 21 สิงหาคม พ.ศ. 2545) และให้นิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ คอยกำกับดูแลการประกอบกิจการของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม ให้ใส่ใจในคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมในนิคมฯ ได้เข้าสู่ระบบ ISO 14001 ทุกแห่ง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเอานิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตจังหวัดลำพูนเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมลำพูนเป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกใน ส่วนภูมิภาค ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2526 แล้วเสร็จเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2528 มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,788 ไร่ (สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ, 2544) เพื่อสนองนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ซึ่งกำหนดให้มีการกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค โดยเน้นการพัฒนาเมืองหลัก เมืองรองของ ภาคต่าง ๆ ภายใต้นโยบายดังกล่าวนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจึงกลายเป็นเขตพื้นที่จัดสรรขึ้น เพื่อการประกอบอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 การนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือมีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการ ดูแลและบำรุงรักษา และให้บริการระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อันได้แก่ ระบบน้ำดิบผลิต น้ำประปา ระบบบำบัดน้ำเสียส่วนกลาง ถนน ไฟฟ้า พื้นที่สีเขียว ตลอดจนกำกับดูแลอุตสาหกรรม ที่ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ทุกโรงงานเข้าสู่ระบบ ISO 14001

ทางสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จึงได้นำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการ สิ่งแวดล้อม หรือ ISO 14001 มาใช้ โดยเริ่มจากการดำเนินงานภายในองค์กร เนื่องจากต้องการ จัดระบบโครงสร้างองค์กรต่าง ๆ ในการรักษา ควบคุม และปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีการ ใช้ทรัพยากรอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สำนักงานนิคมได้เริ่มนำมาตรฐานว่าด้วยระบบการ จัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา ซึ่งมาตรฐานว่าด้วยระบบการ จัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 มีหลักการบริหารจัดการ ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม
2. การวางแผน
3. การดำเนินงาน
4. การตรวจสอบและแก้ไข
5. การทบทวนโดยฝ่ายบริหาร
6. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

หลังจากที่ดำเนินงานจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาครบสองปี สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือได้ผ่านการตรวจประเมินจากสถาบัน SGS International Certification Services เมือง Zurich ประเทศ Switzerland เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2543 โดยมีหน่วยงาน ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ มาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก นับว่าสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ทั้งในแง่ของการเป็นผู้ริเริ่มและการเป็นต้นแบบของความสำเร็จ ในเบื้องต้นผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าความสำเร็จดังกล่าวขึ้นอยู่กับพื้นฐานของเงื่อนไขหรือปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยในเชิงปริมาณและคุณภาพของบุคลากร ตลอดจนปัจจัยในเชิงจิตวิทยาที่ได้สร้างความร่วมมือ ร่วมแรง และร่วมใจกันจนประสบความสำเร็จดังกล่าว

จากเหตุผลข้างต้นได้ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 ของ สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ และมีขั้นตอนการดำรงและการรักษาไว้ซึ่งระบบอย่างไร จึงทำให้มาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมยังคงดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน เพื่อจะได้ใช้ผลการศึกษาเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานอื่น ๆ นำมาปรับปรุงและประยุกต์ใช้ต่อไป เนื่องจากสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือถือได้ว่าเป็นต้นแบบในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม อันจะนำไปสู่การผลักดันให้มีการจัดทำมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึง เพื่อที่จะได้สร้างความมั่นใจว่ามีการควบคุมมลพิษไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนที่อาศัยในละแวกใกล้เคียง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 ของสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาขั้นตอนการรักษาและคงไว้ซึ่งมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 ของสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ศึกษาคือ สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 60 หมู่ที่ 4 ทางหลวงหมายเลข 11 ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่อาคารสำนักงาน บริเวณริมถนนหน้าโรงงาน บริเวณที่ตั้งระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลักระดับผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ 1 คน ตัวแทนฝ่ายจัดการสิ่งแวดล้อม 1 คน และคณะกรรมการระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม 3 คน และผู้ให้ข้อมูลหลักระดับปฏิบัติการ เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการในสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ รวมทั้งผู้รับจ้างปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบสาธารณูปโภคของนิคม จากบริษัท โกลบอล ยูติลิตี้ จำกัด (GUSCO) ผู้ให้ข้อมูลหลักระดับปฏิบัติการ ได้แก่ คณะทำงานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 คน พนักงานและลูกจ้างนอกเหนือจากคณะทำงานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน 13 คน และพนักงานรับจ้างปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบสาธารณูปโภคของนิคม จำนวน 15 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 ของสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ซึ่งมีขอบเขตของเนื้อหา ดังนี้

1) ข้อมูลพื้นฐานของอาณาบริเวณที่อยู่ภายใต้การจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 อาทิ สภาพพื้นที่ทั่วไปของสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ อันได้แก่ บริเวณภายในและบริเวณโดยรอบของสำนักงาน และพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก

2) องค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 ซึ่งจะพิจารณาจากองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

2.1) นโยบายและการสนับสนุนของผู้บริหาร โดยผู้บริหารมีการดำเนินนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การสื่อสาร การกระจายนโยบาย การสนับสนุนทรัพยากรมนุษย์ อุปกรณ์ งบประมาณ เวลา และความชำนาญเฉพาะ

2.2) การมีส่วนร่วมของคณะทำงานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม พนักงานระดับปฏิบัติการ และลูกจ้าง ทุกตำแหน่ง ทุกระดับ และพนักงานบริษัท GUSCO ผู้รับจ้างปฏิบัติงาน โดยครอบคลุมเนื้อหาซึ่งประกอบด้วย การคิดค้นปัญหาและสาเหตุ การวางแผนการร่วมปฏิบัติการ และการติดตามประเมินผล

2.3) การสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 หลักการป้องกันมลพิษ ผลกระทบจากมลพิษของคณะทำงานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม พนักงานระดับปฏิบัติและลูกจ้าง ทุกตำแหน่ง ทุกระดับ และพนักงานผู้รับจ้างปฏิบัติงานของบริษัท GUSCO

2.4) การส่งเสริมจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมของคณะทำงานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและพนักงานระดับปฏิบัติและลูกจ้าง ทุกตำแหน่ง ทุกระดับ และพนักงานบริษัท GUSCO ผู้รับจ้างปฏิบัติงาน

3) การรักษาและการดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 โดยการปฏิบัติงานตามระเบียบวิธีปฏิบัติ การตรวจติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดจนมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

1.3.4 ขอบเขตของเวลา

การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลา 14 เดือน ตั้งแต่สิงหาคม พ.ศ. 2546 ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2547

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จ หมายถึง สภาพการณ์ที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การจัดทำมาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือได้สำเร็จ โดยแบ่งออกเป็น นโยบายและการสนับสนุนของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของบุคลากร การมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และจิตสำนึกในด้านสิ่งแวดล้อม

นโยบายและการสนับสนุนของผู้บริหาร หมายถึง การแสดงออกถึงปฏิบัติการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ทั้งในแง่ของการกำหนดเป็นนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในหน่วยงาน การจัดสรรและส่งเสริมทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ อุปกรณ์ เวลา และความชำนาญเฉพาะ

การมีส่วนร่วมของบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันของคณะทำงานในการจัดทำระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม และพนักงานในระดับปฏิบัติในสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ โดยเข้าร่วมในการค้นหาปัญหา การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การติดตาม และการประเมินผล ด้วยความเต็มใจและมุ่งมั่นในการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ

ความรู้ทั่วไปในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถในการจำความหมาย ข้อเท็จจริง กฎ ทฤษฎี โครงสร้าง ประสิทธิภาพต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยวัดระดับการรับรู้โดยใช้แบบทดสอบ ซึ่งเนื้อหาของข้อสอบเป็นเรื่องเกี่ยวกับ มาตรฐานว่าด้วยระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 การป้องกันมลพิษ ผลกระทบจากมลพิษ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด ประกอบด้วยข้อความในเชิงนิมิตและข้อความเชิงนิเสธวัดความรู้เป็นแบบเลือกตอบ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ โดยเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวโดยให้คะแนนดังนี้ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน รวมคะแนนแล้วนำมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ลักษณะจิตที่มีทั้งความตระหนัก (Awareness) และความรับผิดชอบ (Responsibility) ในตัวเองถึงสิ่งที่คิดที่กระทำอยู่ เห็นความสำคัญ ความจำเป็นและรับผิดชอบต่อสิ่งที่คิดและกระทำเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ความสำเร็จ หมายถึง การได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบัน SGS International Certification Services เมือง Zurich ประเทศ Switzerland และการดำรงคงอยู่ของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 การเยี่ยมชมและศึกษาดูงานจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และหน่วยงานต่าง ๆ และสภาพของสำนักงานนิคมหลังจากได้รับการรับรอง ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในสำนักงาน ความสะอาดของอาคารสำนักงาน อุปกรณ์สำนักงาน บริเวณโดยรอบสำนักงาน และริมถนนหน้าสำนักงาน การลดของเสีย การใช้ทรัพยากรให้น้อยลง มีระบบสัญญาณแจ้งเหตุป้องกันและเครื่องมือบรรเทาอุบัติภัย การใช้สัญลักษณ์ความปลอดภัยต่าง ๆ การดูแลเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในเขตพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะและกากของเสีย ระบบน้ำดิบ ผลิตน้ำประปา และความร่มรื่นของบริเวณพื้นที่สีเขียว เป็นต้น

การรักษาและการดำรงไว้ซึ่งระบบ หมายถึง การตรวจติดตามผลการดำเนินการ
ด้านสิ่งแวดล้อมตามข้อกำหนดของ ISO 14001 การปฏิบัติงานของพนักงานตามระเบียบวิธีปฏิบัติ
ตามข้อกำหนดของ ISO 14001 และปฏิบัติการแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้นอย่าง
มีระบบและต่อเนื่อง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved